

ข้อเสนอเชิงยุทธศาสตร์เพื่อการบริหารจัดการงานกิจการนักเรียน โรงเรียนเทิงวิทยาคม จังหวัดเชียงราย

Strategic Proposal for Student Affairs Management of Thoeng Witthayakhom School, Chiang Rai Province

นายโยธิน ศิริเฮี้ย

อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก อาจารย์ ดร.ประเวศ เวชชะ
อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม อาจารย์ ดร.สมเกียรติ ตุ่นแก้ว

หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย ตำบลบ้านคู้ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย

บทคัดย่อ

การวิจัยเชิงนโยบาย เรื่อง ข้อเสนอเชิงยุทธศาสตร์เพื่อการบริหารจัดการงานกิจการนักเรียนโรงเรียนเทิงวิทยาคม จังหวัดเชียงราย มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพการบริหารจัดการงานกิจการนักเรียน ดำเนินการวิจัยเชิงผสมผสานวิธี เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามแบบมาตราประมาณค่า เก็บรวบรวมข้อมูล และดำเนินการเก็บข้อมูลด้วยตนเอง จำนวน 113 ฉบับ ประชากรที่ใช้ คือ ครูโรงเรียนเทิงวิทยาคมจำนวน 113 คน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าร้อยละ ความถี่ และค่าฐานนิยม และการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก กับหัวหน้างานฝ่ายบริหารงานกิจการนักเรียน จำนวน 11 คน วิเคราะห์ข้อมูลโดยการค้นหาประเด็นหลัก 2) ศึกษาเหตุและปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อการบริหารจัดการงานกิจการนักเรียน ดำเนินการวิจัยเชิงคุณภาพ ใช้ประเด็นการสนทนากลุ่มเป็นเครื่องมือ เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสนทนากลุ่ม จากผู้ให้ข้อมูลคนสำคัญ จำนวน 11 คน วิเคราะห์เนื้อหาสำคัญออกมาเป็นผังก้างปลา 3) ข้อเสนอเชิงยุทธศาสตร์เพื่อการบริหารจัดการงานกิจการนักเรียนในช่วงปีการศึกษา 2558 – 2560 ดำเนินการวิจัยเชิงคุณภาพ ประเด็นการสนทนากลุ่มเป็นเครื่องมือ เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสนทนากลุ่ม โดยกลุ่มประชากรเป็นคณะกรรมการบริหารงานกิจการนักเรียน จำนวน 30 คนวิเคราะห์เนื้อหาสำคัญ พร้อมกับสรุปเป็นข้อเสนอเชิงยุทธศาสตร์เพื่อการบริหารงานกิจการนักเรียน ผลจากการศึกษาพบว่า

1. สภาพการบริหารจัดการงานกิจการนักเรียน 1) ด้านการวางแผน ภาพรวมความคิดเห็นมีคุณภาพอยู่ในระดับพอใช้ 2) ด้านการจัดองค์การ ภาพรวมความคิดเห็นมีคุณภาพอยู่ในระดับดี 3) ด้านการขึ้นนำ ภาพรวมความคิดเห็นมีคุณภาพอยู่ในระดับพอใช้ 4) ด้านการการควบคุม ภาพรวมความคิดเห็นมีคุณภาพอยู่ในระดับพอใช้

2. เหตุและปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อการบริหารจัดการ พบว่า 1) ฝ่ายบริหารให้การสนับสนุน หรือเข้ามามีส่วนร่วมของงานแต่ละงานไม่เท่ากัน 2) ด้านคนหรือบุคลากรที่ปฏิบัติหน้าที่ในแต่ละงานบางงานยังขาดประสบการณ์ มีความคิดเห็นที่แตกต่างในการทำงาน 3) ด้านการเงินที่ได้ในการบริหารจัดการไม่เพียงพอต่อการดำเนินงานกิจกรรมในแต่ละงาน ไม่ได้งบประมาณตามที่ได้นำเสนอตามโครงการ 4) ด้านวัสดุ/อุปกรณ์ที่มีอยู่ในสถานศึกษาไม่เพียงพอต่อการทำกิจกรรม 5) ด้านการบริหารจัดการไม่มีการวางแผนให้เป็นรูปธรรม ชัดเจน ขาดการประเมินผลการดำเนินงานอย่างจริงจัง 6) ด้านขวัญและกำลังใจของบุคลากรในการปฏิบัติหน้าที่ในแต่ละงานละไม่มีขวัญกำลังใจในการทำงาน ไม่มีแรงกระตุ้นให้การปฏิบัติหน้าที่อย่างเต็มความสามารถของบุคลากรจากฝ่ายบริหารงาน 7) ด้านเวลาในการดำเนินงาน บางงานมีเวลาในการปฏิบัติงานไม่เพียงพอ อันเนื่องมาจากการวางแผนการใช้เวลาและสภาพภูมิอากาศไม่อำนวยต่อการดำเนินงาน 8) ด้านเครื่องมือมีไม่เพียงพอต่อการดำเนินงานอย่างทั่วถึงเมื่อเทียบกับจำนวนของผู้เรียนที่เข้าร่วมกิจกรรม

3. ข้อเสนอเชิงยุทธศาสตร์เพื่อการบริหารจัดการงานกิจการนักเรียนโรงเรียนเทิงวิทยาคม ในปีการศึกษา 2558-2560 ควรดำเนินตามข้อเสนอเชิงยุทธศาสตร์เพื่อการบริหารจัดการ ดังนี้ ยุทธศาสตร์ที่ 1 พัฒนาการบริหารจัดการโดยระบบคุณภาพ

แบบมีส่วนร่วม โดยพัฒนาการจัดทำแผนงาน/โครงการ/กิจกรรม ระบบควบคุม ติดตามและประเมินผลให้มีประสิทธิภาพ พัฒนาระบบการทำงานแบบมีส่วนร่วม และ การกระจายอำนาจ ปรับปรุงการจัดสรรทรัพยากร งบประมาณ และสนับสนุนให้เกิดการประสานความร่วมมือระหว่างผู้ปกครอง ศิษย์เก่า หน่วยงาน องค์กรและชุมชนในการพัฒนาโรงเรียนทุกด้าน ยุทธศาสตร์ที่ 2 พัฒนาบุคลากร ให้มีความรู้และทักษะในการปฏิบัติงาน โดยเสริมสร้างสวัสดิการและขวัญกำลังใจ ส่งเสริมและสนับสนุนให้บุคลากรพัฒนาตนเองให้มีศักยภาพสูงขึ้นปรับปรุงระบบการคัดสรรบุคลากรเข้าทำหน้าที่ให้เหมาะสมกับความรู้ความสามารถ และพัฒนาองค์กรและบรรยากาศที่จะส่งเสริมความเจริญก้าวหน้าของบุคลากรยุทธศาสตร์ที่ 3 พัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและฐานข้อมูล โดยพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและฐานข้อมูลให้ตอบสนองต่อการบริหารจัดการงานกิจการนักเรียน

Abstract

The policy research entitled "Strategic Proposal for Student Affairs Management of Thoeng Witthayakhom School, Chiang Rai Province" aimed at: 1) studying the conditions of the student affairs management. The research was carried out by using mixed-method approach. The research instrument was a Likert-scale questionnaire. The population of 113 teachers from Thoeng Witthayakhom School involved in responding to the questionnaire. The data was analyzed by using percentage, frequency, and mode. An in-depth interview was conducted with 11 heads of student affairs management section. Analysis of the interview data was to find out the key issues. 2) Examining causes and factors affecting the student affair management by using qualitative research method. A focus-group discussion was conducted with 11 key informants and then the data was analyzed and presented in fishbone diagram. 3) Investigating the strategic proposal for the student affairs management in the academic year 2015-2017. A focus group discussion was used as the instrument to collect the data with the population of 30 committee members of the student affairs management. The key contents were analyzed and summarized to formulate the strategic proposal for the student affairs management. The results of the study found that:

1. The conditions of the student affair management: 1) The overall opinion on the quality of planning was at the fair level. 2) The overall opinion on the quality of organizing was at the good level. 3) The overall opinion on the quality of leading was at the fair level. 4) The overall opinion on the quality of controlling was at the fair level.

2. Causes and factors affecting the management appeared that: 1) The support of the administrators in each job was not equal. 2) The personnel who were responsible in some jobs still lacked experience and had different idea in working. 3) The management budget was insufficient and was not approved as proposed in the project. 4) The materials/equipment of the school was insufficient. 5) The management lacked clear and concrete planning as well as comprehensive evaluation. 6) The personnel lacked the morale support. The administrators did not motivate the personnel to work at their maximum potential. 7) Time for implementation of some jobs was not enough because of the poor planning and inconvenient weather. 8) The instruments were insufficient with the number of students.

3. The strategic proposal for the student affair management of Thoeng Witthayakhom School in the academic year 2015-2017 was as follows: Strategy 1 was the management development by using participatory quality system to develop the plan/project/activity with effective controlling, monitoring, and evaluation system. This system should emphasize on participation and decentralization. Improve resources and budget allocation, encourage cooperation among parents, alumni, departments, organizations, and com-

munity in all aspects of school development. Strategy 2 was the personnel development by enhancing the personnel's knowledge and working skills by improving the welfare and morale support. Promote and support the personnel in personal development for their higher potential. Improve the recruitment system for selection of the qualified staff and develop of the organization and environment to promote personnel's career advancement. Strategy 3 was the development of information technology and database system to support the student affairs management.

บทนำ

การศึกษาเป็นองค์ประกอบสำคัญในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนในชาติพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ได้บัญญัติไว้ในมาตรา 6 ที่กล่าว “การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และ คุณธรรม มีจริยธรรม และ วัฒนธรรม ในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับ ผู้อื่นได้อย่างมีความสุข” และมาตราที่ 7 ที่กล่าวว่า “ในกระบวนการเรียนรู้ ต้อง มุ่งปลูกฝังจิตสำนึก ที่ถูกต้อง เกี่ยวกับ การเมืองการปกครอง ในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ ทรงเป็นประมุข รู้จักรักษา และ ส่งเสริม สิทธิ หน้าที่ เสรีภาพ ความเคารพกฎหมาย ความเสมอภาค และ ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ มีความภาคภูมิใจ ในความเป็นไทย รู้จักรักษา ผลประโยชน์ส่วนรวม และ ของประเทศชาติ รวมทั้ง ส่งเสริม ศาสนา ศิลปวัฒนธรรม ของชาติ การกีฬา ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทย และ ความรู้อันเป็นสากล ตลอดจน อนุรักษ์ ทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อม มีความสามารถในการประกอบอาชีพ รู้จักพึ่งตนเอง มีความริเริ่มสร้างสรรค์ ใฝ่รู้ และ เรียนรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่อง” (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2542 : 3)

การบริหารจัดการในสถานศึกษาแบ่งออกเป็น 4 ด้าน ใช้กรอบการบริหารของสถานศึกษาที่เป็นนิติบุคคล โดยนำหลักการว่าด้วยการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี ซึ่งเรียกกันโดยทั่วไปว่า “ธรรมาภิบาล” ได้แก่ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ และหลักความคุ้มค่า

มาบูรณาการในการบริหารและจัดการศึกษา เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับโรงเรียนในฐานะที่เป็นนิติบุคคลด้วย โดยนำหลักธรรมาภิบาลดังกล่าวมาบูรณาการเข้ากับการดำเนินงานด้านต่าง ๆ ของสถานศึกษาซึ่งได้แก่ การดำเนินงานด้านวิชาการงบประมาณบริหารงานบุคคลและบริหารทั่วไปและ เป้าหมายในการจัดการศึกษาคือทำให้ผู้เรียนเป็นคนดีเก่งและ

มีความสุข (จิริวิทย์ มั่นคงวัฒนะ, <https://www.gotoknow.org/posts/344752/>, 2557)

โดยมี (1) ด้านวิชาการเป็นงานหลักที่พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มุ่งให้กระจายอำนาจในการบริหารจัดการไปให้สถานศึกษาให้มากที่สุด ด้วยเจตนารมณ์ที่จะให้สถานศึกษาดำเนินการได้โดยอิสระ คล่องตัว รวดเร็ว สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน สถานศึกษา ชุมชน ท้องถิ่น และการมีส่วนร่วม จากผู้มีส่วนได้เสียทุกฝ่าย ซึ่งจะเป็นปัจจัยสำคัญทำให้สถานศึกษามีความเข้มแข็งในการบริหารการจัดการ สามารถพัฒนาหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ตลอดจนการวัดผลประเมินผลรวมทั้งการวัดปัจจัยเกื้อหนุนการพัฒนาคุณภาพนักเรียน ชุมชน ท้องถิ่น ได้อย่างมีคุณภาพและมีประสิทธิภาพ (2) ด้านงบประมาณซึ่งการบริหารงานงบประมาณของสถานศึกษามุ่งเน้นความเป็นอิสระ ในการบริหารจัดการมีความคล่องตัว โปร่งใส ตรวจสอบได้ ยึดหลักการบริหารแบบมุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์ และบริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน ให้มีการจัดหาผลประโยชน์จากทรัพย์สินของสถานศึกษา รวมทั้งจัดหารายได้จากบริการมาใช้บริหารจัดการเพื่อประโยชน์ทางการศึกษา ส่งผลให้เกิดคุณภาพที่ดีขึ้นต่อผู้เรียน (3) ด้านบุคลากรเป็นภารกิจสำคัญที่มุ่งส่งเสริมให้สถานศึกษาสามารถปฏิบัติงานเพื่อตอบสนองภารกิจของสถานศึกษา เพื่อดำเนินการด้านการบริหารงานบุคคลให้เกิดความคล่องตัว อิสระภายใต้กฎหมายระเบียบ เป็นไปตามหลักธรรมาภิบาลของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาได้รับการพัฒนา มีความรู้ ความสามารถ มีขวัญกำลังใจ ได้รับการยกย่องเชิดชูเกียรติ มีความมั่นคงและก้าวหน้าในวิชาชีพ ซึ่งจะส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพการ ศึกษาของผู้เรียนเป็นสำคัญ และ (4) ด้านการบริหารทั่วไปเป็นงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดระบบบริหารองค์การให้บริการบริหารงานอื่น ๆ บรรลุผลตามมาตรฐาน คุณภาพและเป้าหมายที่กำหนดไว้ โดยมีบทบาทหลักในการประสานส่งเสริม สนับสนุนและการอำนวยความสะดวกต่างๆ ในการให้บริการการศึกษาทุกรูปแบบ มุ่งพัฒนาสถานศึกษาให้ใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยี

อย่างเหมาะสม ส่งเสริมในการบริหารและการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ตามหลักการบริหารงานที่มุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์ของงานเป็นหลักโดยเน้น ความโปร่งใส ความรับผิดชอบที่ตรวจสอบได้ตลอดจนการมีส่วนร่วมของบุคคล ชุมชนและองค์กรที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้การจัดการศึกษามีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

งานกิจการนักเรียนเป็นงานที่มุ่งให้นักเรียนมีคุณภาพในการดำเนินชีวิต ส่งเสริมให้นักเรียนมีกิจกรรมอย่างหลากหลาย เพื่อแก้ปัญหาด้านพฤติกรรมและมีหน้าที่ดูแลนักเรียน ชี้นำให้สามารถอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข อีกทั้งมีทักษะชีวิตนำไปสู่การนำไปประยุกต์ใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพในชีวิตจริง (จิรวิทย์ มั่นคงวัฒนะ, <https://www.gotoknow.org/posts/344752/>, 2557)

จากผลการประเมินตนเองของโรงเรียนเทววิทยาคม ในช่วงปีการศึกษา 2555 -2556 ฝ่ายบริหารงานกิจการนักเรียนมีระดับคุณภาพการบริหารจัดการงานกิจการนักเรียนในภาพรวมอยู่ระดับพอใช้ จากการประเมินของผู้ประเมินภายในสถานศึกษา พบว่าโดยภาพรวมด้านการบริหารงานกิจการนักเรียนยังไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร ดังจะเห็นได้จากยังมีงานบางงานของฝ่ายกิจการนักเรียนยังมีคุณภาพระดับ 2 ถึง ระดับ 3 อยู่รวมไปถึงการวัดผลประเมินและการรายงานยังไม่มีความชัดเจนเท่าที่ควรจึงทำให้ไม่สามารถนำผลการประเมินไปใช้ในการพัฒนางานในฝ่ายบริหารงานกิจการนักเรียนได้เท่าที่ควร (โรงเรียนเทววิทยาคม, 2556 : 48)

ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาหาข้อเสนอเชิงยุทธศาสตร์เพื่อการบริหารงานกิจการนักเรียนของโรงเรียนเทววิทยาคมเพื่อหาคำตอบว่าสภาพการบริหารงานกิจการนักเรียน มีเหตุและปัจจัยสำคัญสำคัญใดที่ส่งผลต่อการบริหารจัดการและยุทธศาสตร์ใดที่เหมาะสมกับการบริหารงานกิจการเหมาะสมกับสภาพของโรงเรียนเทววิทยาคมในช่วงปีการศึกษา 2558 - 2560 ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการบริหารจัดการงานกิจการนักเรียน
2. เพื่อศึกษาเหตุและปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อการบริหารจัดการงานกิจการนักเรียน
3. เพื่อเสนอยุทธศาสตร์เพื่อการบริหารจัดการงานกิจการนักเรียนในช่วงปีการศึกษา 2558 - 2560

ประโยชน์ของการวิจัย

1. ด้านความรู้

ทำให้รู้สภาพการบริหารจัดการงานกิจการนักเรียนของโรงเรียนเทววิทยาคม รู้เหตุและปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อการบริหารจัดการงานกิจการนักเรียน และได้รู้ยุทธศาสตร์ที่เหมาะสมในการบริหารจัดการงานกิจการนักเรียนในช่วงปีการศึกษา 2558 - 2560

2. ด้านการนำไปใช้

นำไปเป็นแนวทางการวางแผน จัดโครงสร้างองค์การ จัดบุคลากร จัดทรัพยากร และการควบคุมการดำเนินงานของงานกิจการนักเรียน

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่างประกอบด้วย

- 1.1 ครูโรงเรียนเทววิทยาคม
- 1.2 หัวหน้างานฝ่ายบริหารงานกิจการนักเรียน
- 1.3 หัวหน้างานฝ่ายบริหารงานกิจการนักเรียน
- 1.4 คณะกรรมการฝ่ายบริหารงานกิจการ

2. ด้านเนื้อหา

2.1 การบริหารจัดการงานกิจการนักเรียน

2.1.1 การบริหารจัดการ

การบริหารจัดการ ตามหน้าที่ของการบริหารจัดการ คือ การวางแผน (Planning) การจัดองค์การ (Organizing) การชี้นำ (Leading) และด้านการควบคุม (Controlling)

2.1.2 งานกิจการนักเรียน

งานกิจการนักเรียน ซึ่งได้แก่ งานแผนงานและสารสนเทศ งานเทคโนโลยีและระบบฐานข้อมูล งานกิจกรรมตามความถนัดและความสนใจ งานปลูกฝังและสร้างจิตสำนึก (กิจกรรมบังคับในหลักสูตร) งานส่งเสริมวินัย คุณธรรม จริยธรรม และพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ งานส่งเสริมประชาธิปไตยนักเรียน งานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนแนะแนว ทักษะชีวิตงานสารวัตรนักเรียน งานหัวหน้าระดับชั้นเรียน คณะสี ครูที่ปรึกษาประจำชั้นเรียน งานป้องกันและแก้ไขปัญหาสารเสพติด/เอดส์ และงานตรวจเครื่องแต่งกายและทรงผมนักเรียน

2.2 เหตุและปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อการบริหารจัดการงานกิจการนักเรียน

2.2.1 เหตุ การบริหารงานของฝ่ายบริหาร
 2.2.2 ปัจจัยที่สนับสนุนและจุดรั้งคุณภาพของ
 การบริหารจัดการงานกิจการนักเรียน ได้แก่ คน(Man) เงิน
 (Money) วัสดุ/อุปกรณ์(Material) เวลา(Time) ขวัญและกำลังใจ(Will) วิธีการ(Method) เครื่องมือ(Machine) และการ
 บริหารจัดการ(Management)

2.3 ยุทธศาสตร์ในการบริหารจัดการงานกิจการ
 นักเรียน

2.3.1 กระบวนการกำหนดยุทธศาสตร์

2.3.2 ยุทธศาสตร์เชิงรุกเพื่อยกระดับคุณภาพ

ในการดำเนินการแก้ไข ปรับปรุง พัฒนาและส่งเสริม

3. ด้านพื้นที่ศึกษา

โรงเรียนเทิงวิทยาคม อำเภอเทิง จังหวัดเชียงราย

4. ด้านแหล่งข้อมูล (Data Source)

4.1 ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data)

ผู้บริหาร หัวหน้างานฝ่ายงานกิจการนักเรียน
 คณะครูโรงเรียนเทิงวิทยาคม อำเภอเทิง จังหวัดเชียงราย

4.2 ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data)

4.2.1 รายงานผลการปฏิบัติงานประจำปีของ
 โรงเรียนเทิงวิทยาคม (SAR)

4.2.2 รายงานผลการประเมินจากสำนักเขต
 พื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 36

5. ด้านระยะเวลา

5.1 การศึกษาสภาพการบริหารจัดการงานกิจการ
 นักเรียน ในส่วนที่ย้อนอดีตจะศึกษาข้อมูลตั้งแต่ปีการศึกษา
 2555 – 2556 ส่วนในการศึกษาสภาพการบริหารจัดการงาน
 กิจการนักเรียนที่เป็นปัจจุบันจะศึกษาข้อมูลในปีการศึกษา
 2557

5.2 ข้อเสนอเชิงยุทธศาสตร์เพื่อการบริหารจัดการ
 งานกิจการนักเรียนโรงเรียนเทิงวิทยาคม ที่ได้จากการวิจัยนี้จะ
 อยู่ในช่วงของปีการศึกษา 2558 – 2560

วิธีดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยได้กำหนดขั้นตอนการวิจัยทั้งหมดออกเป็น 3 ชั้น
 ตอน มีรายละเอียด ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาสภาพการบริหารจัดการงานกิจการ
 นักเรียนโรงเรียนเทิงวิทยาคม

1. วิธีการดำเนินการวิจัย ในขั้นตอนนี้จะใช้วิธีการ
 ดำเนินการวิจัยเชิงผสมผสาน (Mixed Method)โดยมีราย

ละเอียดดังนี้

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 รายการเครื่องมือ

2.1.1 แบบสอบถามเรื่อง ระดับคุณภาพการ
 บริหารจัดการงานกิจการนักเรียน ลักษณะเป็นคำถามแบบ
 Likert Scale 5 ระดับ

2.1.2 แบบสัมภาษณ์ เรื่อง สภาพการดำเนินงาน
 การบริหารจัดการงานกิจการนักเรียนโรงเรียนเทิงวิทยาคม
 อำเภอเทิง จังหวัดเชียงราย

2.2 การสร้างเครื่องมือ

2.2.1 แบบสอบถาม ตามข้อ 2.1.1 มีขั้นตอน
 การสร้างเครื่องมือดังนี้

2.2.1.1 ศึกษาเอกสารรายงานผลการวิจัย
 บทความต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการ หลักการบริหารงาน และ
 ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานกิจการนักเรียน

2.2.1.2 ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับ
 เทคนิคการสร้างเครื่องมือและการรวบรวมข้อมูล ตลอดจนหลัก
 การและวิธีการสำหรับการวิจัย เพื่อกำหนดรูปแบบของเครื่อง
 มือ

2.2.1.3 ร่างแบบสอบถามที่จะใช้ในการ
 ศึกษาครั้งนี้ ลักษณะคำถามเป็นแบบประเมินค่า (Rating
 Scale) โดยแต่ละคำถามจะมีคำตอบให้เลือก 5 ระดับ ตาม
 ขอบเขตของเนื้อหาที่จะศึกษาซึ่งเป็นคำถามที่มีคำตอบให้ผู้
 ตอบทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับระดับคุณภาพ

2.2.2 แบบสัมภาษณ์ ตามข้อ 2.1.2 มี
 ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือดังนี้

2.2.2.1 ศึกษาแนวคิด เอกสาร ทฤษฎี และ
 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องโดยการเก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสาร
 รายงานผลการวิจัย บทความต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการ
 งานกิจการนักเรียน และปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพการ
 จัดการ และแนวทางการเพิ่มศักยภาพการบริหารจัดการงาน
 กิจการนักเรียน

2.2.2.2 เตรียมความรู้ในเรื่องระเบียบวิธี
 วิจัยเชิงคุณภาพ จรรยาบรรณของนักวิจัย วิธีการเก็บรวบรวม
 ข้อมูล วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลจากตำราและการขอคำปรึกษา
 จากอาจารย์ที่ปรึกษาด้านการวิจัยเชิงคุณภาพ เพื่อให้เข้าใจใน
 ระเบียบวิธีการวิจัย อันจะนำไปสู่การศึกษาที่ถูกต้องและ
 ครอบคลุมประเด็นที่ต้องการจะศึกษาให้มากที่สุด

2.2.2.3 สร้างแนวคำถาม ซึ่งเป็นเครื่องมือ
 ที่ใช้ในการสัมภาษณ์เชิงลึกแก่กลุ่มตัวอย่าง โดยจากการศึกษา

แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยสร้างเป็นคำถามให้ครอบคลุมตามขอบเขตของการวิจัยที่ต้องการศึกษาเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ ลักษณะของคำถามนั้นจะเป็นประเภทคำถามปลายเปิด ซึ่งมีแนวคำถามการสัมภาษณ์ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้สัมภาษณ์ ซึ่งประกอบด้วย เพศ, อายุ, ระดับการศึกษา, ตำแหน่งงานในฝ่ายบริหารงานกิจการนักเรียน

ส่วนที่ 2 การดำเนินงานและระดับคุณภาพของการบริหารงานตามงานที่ได้รับมอบหมาย

2.2.2.4 ในฝ่ายงานของท่านมีการดำเนินงานในเรื่องของการวางแผนงานเป็นอย่างไร และที่ผ่านมามีอยู่ระดับคุณภาพใด

2.2.2.5 ในฝ่ายงานของท่านมีการดำเนินงานในเรื่องของการจัดการองค์การอย่างไร และที่ผ่านมามีอยู่ระดับคุณภาพใด

2.2.2.6 ในฝ่ายงานของท่านมีการดำเนินงานในเรื่องของภาวะผู้นำเป็นอย่างไร และที่ผ่านมามีอยู่คุณภาพใด

2.2.2.7 ในฝ่ายงานของท่านมีการดำเนินงานในเรื่องของการควบคุมเป็นอย่างไร และที่ผ่านมามีอยู่คุณภาพใด

2.3 การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

2.3.1 แบบสอบถาม ตามข้อ 2.1.1 มีขั้นตอนการ ดังนี้

2.3.1.1 นำร่างแบบสอบถามที่ร่างขึ้นเสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อตรวจสอบและปรับแก้ตามคำแนะนำเพื่อความสมบูรณ์ของเนื้อหา รวมทั้งการใช้ภาษาที่เหมาะสม

2.3.1.2 นำแบบสอบถามฉบับที่ปรับปรุงจากข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษาแล้ว สอบถามความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมจากผู้เชี่ยวชาญ เพื่อตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัย ด้วยการหาดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ที่วัด (Index of item-Objective Congruence: IOC) จำนวน 3 ท่าน ดังนี้

(1) ว่าที่ร้อยโทก่อเกียรติ หุ่นศิริ รองผู้อำนวยการโรงเรียนเทววิทยาคม

(2) นายวิเชียร มุลวัตร รองผู้อำนวยการโรงเรียนเทววิทยาคม

(3) นายพลวัฒน์ ปริญาเจริญกุล รองผู้อำนวยการโรงเรียนเทววิทยาคม

2.3.1.3 นำผลการตรวจสอบของผู้เชี่ยวชาญมาหาดัชนีที่สอดคล้องระหว่าง ข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ (IOC : Index of Item – objective Congruence) แล้วคัดเลือกข้อคำถามที่มีค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.7 ขึ้นไป คัดเลือกข้อคำถามไว้ได้ 20 ข้อ พร้อมทั้งแก้ไขปรับปรุงข้อคำถามที่คัดเลือกไว้ตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ

2.3.1.4 นำข้อคิดเห็นและคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญไปปรึกษาอีกครั้งเพื่อดำเนินการแก้ไขข้อคำถามก่อนนำไปใช้

2.3.1.5 นำแบบสอบถามใช้ในการวิจัยกับกลุ่มประชากร จำนวน 113 คน โดยผู้วิจัยทำการเก็บข้อมูลด้วยตนเองและในการเก็บแบบสอบถามผู้วิจัยเก็บได้ 100 เปอร์เซ็นต์

2.3.2 แบบสัมภาษณ์ ตามข้อ 2.1.2 มีขั้นตอนการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือเหมือนกับข้อ 2.3.1

3. วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 แบบสอบถาม ตามข้อ 2.1.1 มีขั้นตอนวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

3.1.1 ขออนุญาตจากคณบดีคณะครุศาสตร์ ประธานคณะกรรมการบริหารหลักสูตร ครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย ไปยังผู้อำนวยการโรงเรียนเทววิทยาคม จังหวัดเชียงราย เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากครูและบุคลากร

3.1.2 ผู้วิจัยแจกแบบสอบถาม และดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองโดยการนำแบบสอบถามให้บุคลากรที่เป็นข้าราชการครูโรงเรียนเทววิทยาคม พร้อมทั้งรับคืนด้วยตนเองจำนวน 113 ฉบับ ได้รับกลับ จำนวน 113 ฉบับ

3.1.3 ผลการรวบรวมข้อมูลปรากฏว่ารับแบบสอบถามกลับคืนมา และสามารถนำมาวิเคราะห์ได้จำนวน 113 ฉบับ

3.2 แบบสัมภาษณ์ ตามข้อ 2.1.2 มีขั้นตอนวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลดังนี้

3.2.1 ผู้วิจัยใช้วิธีการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-depth Interview) แบบตัวต่อตัวเพื่อเปิดเผยสิ่งจูงใจทัศนคติของผู้ตอบ โดยกำหนดคำถามออกเป็นประเด็นต่างๆ ให้ครอบคลุมและเกี่ยวข้องกับเรื่องที่จะทำการวิจัย ก่อนทำการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยได้แจ้งถึงวัตถุประสงค์ของการสัมภาษณ์ พร้อมทั้งขอความอนุเคราะห์ในการจดบันทึกและบันทึกเสียง ในระหว่างทำการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยมีปฏิสัมพันธ์แบบต่อหน้ากับผู้ให้สัมภาษณ์เพื่อทำการแลกเปลี่ยนและแสดงความคิดเห็นของตนเองต่ออีกฝ่ายโดยอิสระ โดยจะใช้เวลาในการสัมภาษณ์

ประมาณ 10-20 นาที ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับผู้ให้สัมภาษณ์จะสามารถให้ความร่วมมือได้มากน้อยเพียงใด ในการทำการสัมภาษณ์นั้น แต่ละรายจะทำการสัมภาษณ์จนกว่าจะหมดข้อสงสัยหรือไม่มีข้อมูลใหม่เกิดขึ้น ที่เรียกว่า ข้อมูลอิ่มตัว (Data Saturation) จึงเป็นอันเสร็จสิ้นการทำการสัมภาษณ์

3.2.2 ในระหว่างทำการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยจะใช้วิธีการจดบันทึกในประเด็นที่สำคัญหรือน่าสนใจ เมื่อเสร็จสิ้นการทำการสัมภาษณ์เรียบร้อยแล้ว ผู้วิจัยจะทำการบันทึกข้อมูลอื่นๆ โดยทันที เช่น ทำทางอิริยาบถ น้ำเสียงของผู้ให้สัมภาษณ์ ตามความจริงที่สังเกตเห็น

3.2.3 ข้อมูลที่ได้มานำมาทำการบันทึกและถอดเทปเป็นรายวัน เพื่อตรวจสอบข้อมูลที่ไม่ชัดเจนหรือขาดหาย เพื่อประโยชน์ในการนำไปศึกษาเพิ่มเติมในการทำการสัมภาษณ์ในครั้งต่อไป และข้อมูลที่ได้มาผู้วิจัยจะทำการถอดเทปแบบคำต่อคำ ประโยคต่อประโยค พร้อมทั้งตรวจสอบความถูกต้องอีกครั้งโดยการฟังเทปบันทึกเสียงนั้นซ้ำ

4. การวิเคราะห์ข้อมูล/การสังเกต

4.1 แบบสอบถาม ตามข้อ 2.1.1 มีการดำเนินการวิเคราะห์ ข้อมูล ครั้งนี้ใช้ สถิติ พื้นฐาน ความถี่ (Frequency), ร้อยละ (Percentage) ฐานนิยม (Mode) ซึ่งค่าร้อยละ (Percentage) เป็นค่าสถิติที่นิยมใช้กันมากโดยเป็นการเปรียบเทียบความถี่ หรือจำนวนที่ต้องการกับความถี่หรือจำนวนทั้งหมดที่เทียบเป็น 100 จะหาค่าร้อยละ ค่าร้อยละจะแสดงความหมายของค่าและสามารถนำค่าที่ได้ไปเปรียบเทียบได้เมื่อได้คะแนนแล้ว นำคะแนนดังกล่าวไปหาค่าเฉลี่ย โดยแปลความหมายของค่าเฉลี่ยตามช่วงคะแนนที่กำหนดไว้ ดังนี้

4.2 แบบสัมภาษณ์ ตามข้อ 2.1.2 ผู้วิจัยนำข้อมูลไปวิเคราะห์โดยใช้แบบสอบถามในการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์นั้น ผู้วิจัยจะนำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ ในรูปแบบพรรณนาวิเคราะห์ (Analytical Description) โดยการนำเสนอข้อมูลตามวัตถุประสงค์ของการศึกษาถึงสภาพการดำเนินงานและระดับคุณภาพของการบริหารจัดการงานกิจการนักเรียนโรงเรียนเทิงวิทยาคม จังหวัดเชียงราย ซึ่งการวิเคราะห์และการนำเสนอข้อมูลของผู้ให้ข้อมูลทุกคนจะมีความสำคัญเท่าเทียมกัน โดยไม่คำนึงถึงจำนวนของผู้ให้ข้อมูล ดังนี้

4.3 นำข้อมูลที่ถอดความจากเครื่องบันทึกเสียงและการบันทึกภาคสนามมาทบทวนหลาย ๆ ครั้ง เพื่อให้เกิดความเข้าใจในภาพรวมของข้อมูลที่ได้มาและมาพิจารณาในประเด็นที่สำคัญ

4.4 นำข้อมูลกลับมาอ่านพร้อมทั้งพิจารณาอีกครั้ง

อย่างละเอียดและตีความพร้อมทั้งจับประเด็นข้อความหรือประโยคที่สำคัญ

4.5 รวบรวมข้อความหรือประโยคที่มีความหมายเหมือนกันหรือใกล้เคียงกันมาไว้ในกลุ่มเดียวกัน พร้อมทั้งสร้างหัวข้อสรุป และกลุ่มหัวข้อสรุปแนวคิดของตัวข้อมูล โดยให้ทุกๆ ข้อความ หรือทุกๆ ประโยคนั้นจะมีรหัสข้อมูลกำกับอยู่แล้วจึงตั้งคำสำคัญ ซึ่งจะจัดเป็นกลุ่มใหญ่ (Themes) และกลุ่มย่อยที่อย่าภายใต้ความหมายของกลุ่มใหญ่ (Sub-themes)

4.6 อธิบายปรากฏการณ์อย่างละเอียดและครบถ้วน โดยเขียนให้มีความต่อเนื่องและกลมกลืนกันระหว่างข้อความหรือประโยค ความหมายและหัวข้อต่างๆ ซึ่งในขั้นตอนนี้อาจจะต้องตัดข้อมูลหรือหัวข้อที่ไม่จำเป็นออก

4.7 ใช้วิธีการเขียนบรรยายในสิ่งที่พบเห็นอย่างละเอียดและชัดเจน โดยไม่นำเอาทฤษฎีใดๆ มาควบคุมเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น พร้อมกับยกตัวอย่างคำพูดประกอบหลักสำคัญที่ได้ เพื่อแสดงให้เห็นภาพของเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นนั้นได้อย่างชัดเจน

4.8 ตรวจสอบความตรงข้อมูล โดยนำข้อสรุปไปให้ผู้ให้สัมภาษณ์ได้ตรวจสอบว่าเป็นความจริงตามที่บรรยายและอธิบายมาหรือไม่ เพื่อให้ได้ข้อสรุปสุดท้ายที่สมบูรณ์และเป็นข้อค้นพบจากการให้ข้อมูลจริงของผู้ให้สัมภาษณ์

ขั้นตอนที่ 2 ศึกษาเหตุและปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อสภาพการบริหารจัดการงานกิจการนักเรียน

1. วิธีการดำเนินการวิจัยในขั้นตอนนี้จะใช้วิธีการดำเนินการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยมีรายละเอียดดังนี้

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ในขั้นตอนนี้ผู้วิจัยใช้การสนทนากลุ่มเป้าหมาย (Focus Group Discussion) เป็นเครื่องมือในการวิจัย ซึ่งมีขั้นตอนการสร้างเครื่องมือดังนี้

2.2 การสร้างเครื่องมือ มีขั้นตอนการสร้างเครื่องมือดังนี้

2.2.1 ศึกษาแนวคิด เอกสาร ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องโดยการเก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสารรายงานผลการวิจัย บทความต่างๆ ที่เกี่ยวกับการบริหารจัดการงานกิจการนักเรียน และปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพการจัดการและแนวทางการเพิ่มศักยภาพการบริหารจัดการงานกิจการนักเรียน

2.2.2 เตรียมความรู้ในเรื่องระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ จรรยาบรรณของนักวิจัย วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล วิธี

การวิเคราะห์ข้อมูลจากตำราและการขอคำปรึกษาจากอาจารย์ที่ปรึกษาด้านการวิจัยเชิงคุณภาพ เพื่อให้เข้าใจในระเบียบวิธีการวิจัย อันจะนำไปสู่การศึกษาที่ถูกต้องและครอบคลุมประเด็นที่ต้องการจะศึกษาให้มากที่สุด

2.2.3 สร้างแนวประเด็นสนทนา ซึ่งเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการสนทนากลุ่มแก่กลุ่มตัวอย่าง โดยจากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยสร้างเป็นประเด็นสนทนาให้ครอบคลุมตามขอบเขตของการวิจัยที่ต้องการศึกษา เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์

2.3 การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือมีขั้นตอนการ ดังนี้

2.3.1 นำร่างประเด็นสนทนากลุ่มที่ร่างขึ้นเสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อตรวจสอบและปรับแก้ตามคำแนะนำเพื่อความสมบูรณ์ของเนื้อหา รวมทั้งการใช้ภาษาที่เหมาะสม

2.3.2 นำร่างประเด็นสนทนากลุ่มฉบับที่ปรับปรุงจากข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษาแล้ว สอบถามความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมจากผู้เชี่ยวชาญ

3. วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพโดยการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion : FGD) โดยจัดกลุ่มสนทนาที่ห้องประชุมของฝ่ายบริหารงานกิจการนักเรียน โรงเรียนเทิดวิทยาคม จังหวัดเชียงราย จัดสนทนากลุ่มบริเวณโต๊ะกลม ประกอบด้วย หัวหน้างานของฝ่ายบริหารงานกิจการนักเรียน จำนวน 11 คน

4. การวิเคราะห์ข้อมูล/การสังเกต การวิเคราะห์ข้อมูลจากการสนทนากลุ่มจะใช้การแปลความหมายที่เหมาะสม ซึ่งเป็นค่าต่อเนื่องเริ่มตั้งแต่ข้อมูลดิบ การบรรยาย การตีความ และข้อเสนอแนะ ในส่วนของการวิเคราะห์และรายงานผลนั้น จะใช้การวิเคราะห์จาก ทรานสคริปต์ (Transcript-Baser Analysis) การวิเคราะห์จากเทป (Tape-Based Analysis) การวิเคราะห์จากการบันทึกย่อ (Note-Baser Analysis) การวิเคราะห์จากความจำ (Memory-Baser Analysis) แล้วถอดออกมาเป็นผังก้างปลา

ขั้นตอนที่ 3 ข้อเสนอเชิงยุทธศาสตร์เพื่อการบริหารจัดการงานกิจการนักเรียนโรงเรียนเทิดวิทยาคม ในช่วงปีการศึกษา 2558 – 2560

1. วิธีการดำเนินการวิจัย ในขั้นตอนนี้จะใช้วิธีการดำเนินการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยมีรายละเอียดดังนี้

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ในขั้นตอนนี้ผู้วิจัยใช้การสนทนากลุ่มเป้าหมาย (Focus Group Discussion) เป็นเครื่องมือในการวิจัย

2.2 การสร้างเครื่องมือ มีขั้นตอนการสร้างเครื่องมือเหมือนกับขั้นตอนที่ 2

2.3 การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ มีขั้นตอนการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ เหมือนกับขั้นตอนที่ 2

3. วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพโดยการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion : FGD) โดยจัดกลุ่มสนทนาที่ห้องประชุมของฝ่ายบริหารงานกิจการนักเรียน โรงเรียนเทิดวิทยาคม จังหวัดเชียงราย จัดสนทนากลุ่มบริเวณโต๊ะกลม ประกอบด้วย หัวหน้างานของฝ่ายบริหารงานกิจการนักเรียน จำนวน 30 คน

4. การวิเคราะห์ข้อมูล/การสังเกตการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสนทนากลุ่มจะใช้การแปลความหมายที่เหมาะสม ซึ่งเป็นค่าต่อเนื่องเริ่มตั้งแต่ข้อมูลดิบ การบรรยาย การตีความ และข้อเสนอแนะ ในรูปแบบพรรณนาวิเคราะห์ (Analytical Description) ในส่วนของการวิเคราะห์และรายงานผลนั้น จะใช้การวิเคราะห์จาก ทรานสคริปต์ (Transcript-Baser Analysis) การวิเคราะห์จากเทป (Tape-Based Analysis) การวิเคราะห์จากการบันทึกย่อ (Note-Baser Analysis) การวิเคราะห์จากความจำ (Memory-Baser Analysis)

สรุปผลการวิจัย

จากการศึกษาผู้ศึกษาได้ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. สภาพการบริหารจัดการงานกิจการนักเรียน ผลจากการศึกษาพอสรุปได้ดังนี้

1.1 ด้านการวางแผน (Planning) มีสภาพการบริหารจัดการภาพรวมอยู่ระดับคุณภาพพอใช้

1.2 ด้านการจัดองค์การ (Organizing) มีสภาพการบริหารจัดการภาพรวมอยู่ระดับดี

1.3 ด้านการชี้นำ (Leading) มีสภาพการบริหารจัดการภาพรวมอยู่ระดับพอใช้

1.4 ด้านการควบคุม (Controlling) มีสภาพการบริหารจัดการภาพรวมอยู่ระดับพอใช้

2. เหตุและปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อการบริหารจัดการงานกิจการนักเรียน ผลจากการศึกษาพอสรุปได้ว่า เหตุและปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อการบริหารจัดการงานกิจการนักเรียน มี

ดังนี้ 1) ฝ่ายบริหารให้การสนับสนุน หรือเข้ามามีส่วนร่วมของงานแต่ละงานไม่เท่ากัน 2) ด้านคนหรือบุคลากรที่ปฏิบัติหน้าที่ในแต่ละงานบางงานยังขาดประสบการณ์ มีความคิดเห็นที่แตกต่างในการทำงาน 3) ด้านการเงินที่ได้ในการบริหารจัดการไม่เพียงพอต่อการดำเนินงานกิจกรรมในแต่ละงาน ไม่ได้งบประมาณตามที่ได้นำเสนอตามโครงการ 4) ด้านวัสดุ/อุปกรณ์ที่มีอยู่ในสถานศึกษาไม่เพียงพอต่อการทำกิจกรรม 5) ด้านการบริหารจัดการไม่มีการวางแผนให้เป็นรูปธรรม ชัดเจน ขาดการประเมินผลการดำเนินงานอย่างจริงจัง 6) ด้านขวัญและกำลังใจของบุคลากรในการปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งละไม่มีขวัญกำลังใจในการทำงาน ไม่มีแรงกระตุ้นให้การปฏิบัติหน้าที่อย่างเต็มความรู้ความสามารถของบุคลากรจากฝ่ายบริหารงาน 7) ด้านเวลาในการดำเนินงาน บางงานมีเวลาในการปฏิบัติงานไม่เพียงพอ อันเนื่องมาจากการวางแผนการใช้เวลาและสภาพภูมิอากาศไม่อำนวยต่อการดำเนินงาน 8) ด้านเครื่องมือมีไม่เพียงพอต่อการดำเนินงานอย่างทั่วถึงเมื่อเทียบกับจำนวนของผู้เรียนที่เข้าร่วมกิจกรรม

3. ข้อเสนอเชิงยุทธศาสตร์เพื่อการบริหารจัดการงานกิจการนักเรียนในช่วงปีการศึกษา 2558-2560 ผลจากการศึกษาพอสรุปได้ว่า ผู้เข้าร่วมกระบวนการมีส่วนร่วมด้วยเทคนิคการสนทนากลุ่ม สามารถจัดทำยุทธศาสตร์การพัฒนาหรือแผนกลยุทธ์สำคัญ ดังนี้

ยุทธศาสตร์ที่ 1 : พัฒนาการบริหารจัดการโดยระบบคุณภาพแบบมีส่วนร่วม

เป้าประสงค์เชิงยุทธศาสตร์ : ระบบการบริหารจัดการโดยระบบคุณภาพมีประสิทธิภาพ โดยมีกลยุทธ์ 1) พัฒนาการจัดทำแผนงาน/โครงการ/กิจกรรมอย่างเป็นระบบ 2) พัฒนาระบบควบคุม ติดตามและประเมินผลให้มีประสิทธิภาพ 3) พัฒนาระบบการทำงานแบบมีส่วนร่วม และการกระจายอำนาจ 4) ปรับปรุงการจัดสรรทรัพยากร งบประมาณ 5) สนับสนุนให้เกิดการประสานความร่วมมือระหว่างผู้ปกครอง ศิษย์เก่า หน่วยงาน องค์กร และชุมชนในการพัฒนาโรงเรียนทุกด้าน

ยุทธศาสตร์ที่ 2 : พัฒนาบุคลากร ให้มีความรู้และทักษะในการปฏิบัติงาน

เป้าประสงค์เชิงยุทธศาสตร์ : บุคลากรมีความรู้ ความสามารถ ทักษะในการปฏิบัติที่ที่ได้รับมอบหมาย อย่างมีความสุข โดยมีกลยุทธ์ 1) เสริมสร้างสวัสดิการและขวัญกำลังใจ 2) ปรับปรุงระบบการคัดสรรบุคลากรเข้าทำหน้าที่ให้เหมาะสมกับความรู้ความสามารถ 3) พัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ความสามารถในหน้าที่รับผิดชอบ 4) ส่งเสริมและสนับสนุนให้

บุคลากรพัฒนาตนเองให้มีศักยภาพสูงขึ้น 5) พัฒนางองค์กรและบรรยากาศที่จะส่งเสริมความเจริญก้าวหน้าของบุคลากร

ยุทธศาสตร์ที่ 3 : พัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและฐานข้อมูล

เป้าประสงค์เชิงยุทธศาสตร์ : บุคลากรมีความรู้ ความสามารถ ทักษะในการปฏิบัติที่ที่ได้รับมอบหมายอย่างมีความสุข โดยมีกลยุทธ์ 1) พัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและฐานข้อมูลเพื่อตอบสนองต่อการบริหารจัดการงานกิจการนักเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ 2) พัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและฐานข้อมูลให้เป็นเอกภาพ มีประสิทธิภาพ เสถียรภาพและความทันสมัย 3) แก้ปัญหาและให้คำปรึกษาด้านการใช้ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศอย่างเป็นระบบ มีประสิทธิภาพ 4) ฝึกอบรมผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและฐานข้อมูลให้มีความรู้ในการใช้งาน

อภิปรายผล

ผู้วิจัยมีข้อค้นพบและประเด็นที่น่าสนใจนำมาอภิปราย ดังนี้

1. สภาพการดำเนินงานและระดับคุณภาพของการบริหารจัดการงานกิจการนักเรียน จากการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามจะเห็นได้ว่าภาพรวมของการบริหารจัดการงานกิจการนักเรียนโดยการนำหน้าที่การจัดการ มาเป็นตัวประเมินสภาพการดำเนินงาน ภาพรวมจะอยู่ที่ระดับคุณภาพพอใช้ โดยที่ด้านการวางแผน (Planning) มีสภาพการดำเนินงานในภาพรวมอยู่ระดับพอใช้ ด้านการจัดองค์กร (Organizing) มีสภาพการดำเนินงานในภาพรวมอยู่ระดับดี ด้านการชี้แนะ (Leading) มีสภาพการดำเนินงานในภาพรวมอยู่ระดับพอใช้ ด้านการควบคุม (Controlling) มีสภาพการดำเนินงานในภาพรวมอยู่ระดับพอใช้ ซึ่งต้องมียุทธศาสตร์มาเป็นรองรับในการพัฒนาการบริหารจัดการให้มีระดับคุณภาพเพิ่มขึ้น โดยการมีส่วนร่วมสนทนากลุ่มได้ร่วมกันเสนอยุทธศาสตร์การบริหารงานกิจการนักเรียน ได้ 3 ยุทธศาสตร์ ดังนี้ 1) พัฒนาการบริหารจัดการโดยระบบคุณภาพแบบมีส่วนร่วม 2) พัฒนาบุคลากร ให้มีความรู้และทักษะในการปฏิบัติงาน และ 3) พัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและฐานข้อมูล ตามที่ กาญจนา ศรีภาพสินธุ์ (2531 : 449) ยังได้กล่าวถึงบทบาทและหน้าที่ของผู้บริหารโรงเรียนหรือสถานศึกษาไว้ว่า ควรกำหนดและจัดขั้นตอนของงานกิจการนักเรียนให้เป็นระบบ ตามแบบของหลักการบริหารให้ครบถ้วน ซึ่ง อนุวัช อนุทอง (2553 : 28) ก็ได้ศึกษาเรื่อง ยุทธศาสตร์การพัฒนาเมืองท่าขนสงทางเรือในแม่น้ำโขงตามแนวชายแดนไทย-ลาว

2. เหตุและปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินงานการบริหารจัดการงานกิจการนักเรียน ผลจากการศึกษาพอสรุปได้ว่า เหตุและปัจจัยที่มีผลต่อการบริหารจัดการงานกิจการนักเรียนที่ดึงดูดรั้งให้ระดับคุณภาพต่ำลง ดังนี้ ด้านฝ่ายบริหาร ด้านคน ด้านการบริหารจัดการ มีผลต่อการดำเนินงาน 11 งาน ด้านเงิน ด้านเครื่องมือ ด้านวัสดุอุปกรณ์ มีผลต่อการดำเนินงาน 9 งาน และด้านเวลา มีผลต่อการดำเนินงาน 6 งาน ซึ่งน่าสังเกตว่างานของฝ่ายบริหารกิจการนักเรียน เหตุและปัจจัยด้านฝ่ายบริหาร คนและด้านการบริหารจัดการมีผลที่ทำให้ระดับคุณภาพต่ำลงเป็นหลักสำคัญ ซึ่งต้องหายุทธศาสตร์ หรือวิธีการมาปรับปรุง พัฒนาและแก้ไขอย่างเร่งด่วน โดยแต่ละด้านมีเหตุผลจากบุคลากรที่มีความรู้ ความเข้าใจ ความสามารถ ความสนใจและความทุ่มเทที่แตกต่างกันไป

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้

1. นำไปเป็นแนวทางการวางแผนการบริหารจัดการงานกิจการนักเรียน โดยการจัดการทำแผนงานของฝ่ายบริหารงานกิจการนักเรียนให้มีส่วนร่วมได้ส่วนเสียเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำแผนงาน ให้มีการวิเคราะห์ผลการดำเนินงานที่ได้ดำเนินการผ่านมาแล้วหรือผลที่จะเกิดขึ้นในการปฏิบัติงานให้ชัดเจน กำหนดทิศทางการบริหารงานให้ชัดเจนที่เกิดจากบุคลากรที่ร่วมปฏิบัติงาน ให้เหมาะสมกับสภาพสังคมและโรงเรียนในปัจจุบันและอนาคต แล้วนำไปสู่การปฏิบัติในแผนปฏิบัติการประจำปี

2. นำไปเป็นแนวทางจัดโครงสร้างองค์การบริหารงาน โดยเน้นการจัดองค์การที่ปฏิบัติได้จริงตามภาระหน้าที่ของงาน งานไหนที่สามารถรวมกันได้ให้รวมเป็นงานเดียว งานไม่สามารถเข้ากลุ่มได้ก็ให้แยกเป็นงานใหม่ โครงสร้างองค์การบริหารงานต้องเป็นระบบที่เอื้อต่อการบริหารงาน การกำหนดคุณสมบัติและบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบของบุคลากรต้องชัดเจนและต้องกับบุคลิกและความสามารถ ให้มีการออกคำสั่ง

กฎ ระเบียบแบบแผนให้ชัดเจนในการปฏิบัติหน้าที่โดยการมีส่วนร่วมของทุกฝ่าย

3. นำไปแนวทางการของผู้บริหารงานฝ่ายกิจการนักเรียน โดยผู้บริหารต้องให้การสนับสนุน มีการจัดประชุมชี้แจงถึงนโยบาย แนวทางปฏิบัติที่ชัดเจน รับฟังขอคิดเห็นของบุคลากรผู้ร่วมปฏิบัติงานในแต่ละงานที่ได้รับมอบหมาย มีการกระจายอำนาจสู่ผู้ปฏิบัติเพื่อให้การทำงานคล่องตัวมากขึ้น ผู้บริหารควรเปิดโอกาสให้บุคลากรได้เข้าร่วมในการรับรู้ ร่วมแสดงทัศนะ ร่วมเสนอปัญหา ประเด็นที่สำคัญที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงาน รวมถึงการสร้างขวัญและกำลังใจให้กับบุคลากรอย่างต่อเนื่อง

4. นำไปเป็นแนวทางการควบคุมการดำเนินกิจกรรมของงานฝ่ายบริหารงานกิจการนักเรียน โดยให้จัดเป็นรูปแบบคณะกรรมการควบคุมกิจกรรมโดยมีประธาน รองประธาน คณะกรรมการ และเลขานุการ เป็นองค์ประกอบสำคัญ ในการทำงานแต่ละครั้งให้มีการสรุปประเมินผลการปฏิบัติงานทุกครั้ง

ข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษากลุ่มประชากรที่หลากหลายเพิ่มมากขึ้น ไม่ว่าจะเป็นกลุ่มผู้ปกครอง กลุ่มนักเรียน ชุมชน หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำผลการศึกษามาใช้ในการวางแผนยุทธศาสตร์การบริหารงานกิจการนักเรียน

2. ควรมีวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยวิธีที่หลากหลาย เช่น ระดมสมอง การสัมภาษณ์ หรือการใช้คำถามปลายเปิดให้มากขึ้น เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึกที่เป็นประโยชน์ต่อการบริหาร

3. ในการวิจัยครั้งต่อไปควรมีการอธิบายถึงความสำคัญในการจัดเก็บข้อมูลเพื่อเป็นการสร้างความรู้ ความเข้าใจในเรื่องที่ต้องการเก็บให้ตรงกันระหว่างผู้วิจัยและผู้ให้ข้อมูล

4. ควรจัดให้บุคลากรของโรงเรียนทุกคนมีส่วนร่วมในการวางยุทธศาสตร์ในการบริหารงานกิจการนักเรียนมากที่สุด

เอกสารอ้างอิง

- กาญจนา ศรีภาพสินธุ์. (2531). **การบริหารกิจการนักเรียน**. ภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร.
- จักษ์วัชร ศิริวรรณ. **แนวคิด ความสำคัญ และกระบวนการจัดทำแผนยุทธศาสตร์**
สืบค้นเมื่อ 6 ธันวาคม 2557, จาก <http://www.gotoknow.org/posts/437659>
- จิรวิทย์ มั่นคงวัฒน์. (2553). **การบริหารจัดการในสถานศึกษา**. สืบค้นเมื่อ 13 ธันวาคม 2557,
จาก <https://www.gotoknow.org/posts/344752>
- ดำรง ประเสริฐกุล. (2542). **ความเป็นครู**. พิษณุโลก : คณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏพิบูลสงคราม.
(โครงการตำราวิชาการราชภัฏเฉลิมพระเกียรติเนื่องในวโรกาสพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงเจริญพระชนม์พรรษา 6 รอบ)
- โรงเรียนเทิงวิทยาคม. (2556). **รายงานการประเมินตนเองของโรงเรียนเทิงวิทยาคม 2556**. เชียงราย :
โรงเรียนเทิงวิทยาคม. (อัตสำเนา).
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2542). **พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542**. กรุงเทพฯ:
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี.
- สำนักบริหารการมัธยมศึกษาตอนปลาย สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2552). **มาตรฐานการปฏิบัติงานโรงเรียนมัธยมศึกษา พ.ศ. 2552**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ.
- อนวัช อุ่นกอง. (2553). **ยุทธศาสตร์การพัฒนาเมืองท่าขนส่งทางเรือในแม่น้ำโขงตามแนวชายแดนไทย-ลาว**.
(คู่มือนิพนธ์หลักสูตรบริหารการศึกษา สาขาวิชายุทธศาสตร์การพัฒนากุมิภาค). มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย. เชียงราย.
- อวยชัย วันสุวรรณ. **การบริการกิจการนักเรียน**. นครสวรรค์ : ภาควิชาพื้นฐานการศึกษา คณะวิชาครุศาสตร์ วิทยาลัยครูนครสวรรค์. 2533.